

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A mi nagy akciónk.

Az országgyűlési függetlenségi párt ma kezdte meg azt az akciót, a melynek czélja Magyarország gazdasági önállóságának kiküzdése.

Az akció azzal kezdődik, hogy a párt két árnyalata a maga megbízottjai által közösen tanácskozik ama módok felett, a melyek szerint a legcélszerűbben valósíthatók meg a pártnak erre vonatkozó programmpontjai.

Tudvalevő dolog ugyanis, hogy a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések, valamint az Ausztriával kötött gazdasági kiegyezés három év múlva lejár. Ekkor Magyarország ismét abba a helyzetbe jut, hogy szabadon határozhat a felett: megmaradjon-e Ausztriával tovább is a szerződéses viszonyban, avagy végleg megszüntetve ezt a viszonyt, a maga gazdasági életében önállóan rendezkedjék be.

Arról ma már tán felesleges beszélni, hogy melyik állapot tartalmaz nagyobb előnyöket az országra nézve. Az a kíváncsok e az érdekeinkre, hogy megújítjuk Ausztriával a gazdasági szerződést, s ezzel ismét abba a függési viszonyba kerülünk, a melyben eddig valánk, vagy pedig az a kedvezőbb, hogy visszaszerezve régi önállóságunkat, ily nemű szerződések révén ne engedjük többé magunkat a mi anyagi javainkban Ausztria által kizsákmányoltatni.

A kérdés ma már mindenki előtt világosan állhat. A gazdasági szerződéses viszony megakadályozza Magyarországot abban a törekvésében, hogy a maga szabad rendelkezési jogait a gazdasági élet minden vonalán e szerint érvényesítse, a mint ezt az érdekei megkövetelik.

Az a harmincz esztendő, mely e szerződési viszony fennállása óta letelt, nagyon is elég volt arra, hogy megtanítson minket érdekeinknek másnemű védelmezésére, mint a hogy azt e viszony korlátai között megcselekedhettük.

Csak éppen összehasonlításokat kell tenni Magyarország és Ausztria gazdasági, ipari és köz vagyonosodási fejlődése között e harmincz év tartama alatt.

Szakemberek kétségtelen adatokkal bebizonyították már, hogy az a gazdasági szerződés, melyet Ausztriával kötöttünk kizárólag neki kedvezett. Ezen idő alatt Ausztria óriási lépésekben haladt a gazdasági és ipari fejlődés útján,

míg Magyarországnak alig jutott más szerep, mint az, hogy folyton csak védekezett az osztrákok kizsákmányolási politikája és rendszere ellen.

Ez a kénytelen védekezés a szó teljes értelmében megzsbbasztotta ipari és gazdasági élettevékenységüket. Mindig csak arra kell ügyelnünk, hogy Ausztria hol itt újabb réseket a mi gazdasági életünkön és arra kellett törekednünk, hogy Ausztria rabló gazdaságának miként álljuk útját.

Itt is, amott is folyton felütötte Hidra-fejét az osztrák telhetetlenség, s nekünk csak a védelmi eszközök felkeresésében és kihasználásában kell erőnköt kimerítenünk, a melyet pedig gazdasági és ipari fejlődésünk megmunkálására kell vala felhasználnunk,

Ez gátolta meg Magyarországot abban, hogy a mezőgazdaságban és iparban is azt a fokozott tevékenységet fejthesse ki, a mely pedig nélkülözhetlen feltétele a haladásnak.

Az országgyűlési függetlenségi párt politikájának egyik sarkitételt kezdettől fogva az képezte, hogy Magyarországnak, ha már állami és közjogi önállóságát és függetlenségét nem is restitálja, legalább gazdasági önállóságát hódítsa vissza, s ezzel tegye lehetővé azt, hogy korlátlanul használja ki mindazon előnyöket, a melyek a nemzetek gazdasági önállóságában rejlenek.

Mindekkorig eredménytelen maradt pártunknak ez a törekvése. Az időszakonként hatalmon lévő kormányok nem tudták megérteni Magyarországnak azt az igazát, mely abban áll, hogy az Ausztriával való gazdasági szerződés valójában az egyedüli akadály annak, hogy gazdasági életünk Ausztriával szemben a tengődés képét mutatja. Nem akarták, vagy nem tudták meggyőzni az uralkodót arról, hogy ez a szerződési viszony rendszeresen gyöngíti Magyarországnak gazdasági életerőit, már pedig az a dinasztjának elsőrendű érdeke, hogy Magyarország gazdaságilag, tehát a közmagyarosodás terén erősödjék.

Most végre olyan kormány kezeli az államhatalmat, a mely némi reményt ébreszt a nemzetben az iránt, hogy Magyarországnak ezt a nagy s igazán életérdekét is az eddigi kormányzati politikától eltérően nagyobb felkarolásban kívánja részesíteni.

A függetlenségi párt tehát most a sikernek kétségtelenül több reményével veheti fel a küzdelmet, mint a hogy ezt eddig megcselekedhette.

Csak elismeréssel adózhatik a nemzet pártunknak most megindított nagy akciójáért s azért a komoly elhatározásáért, melylyel ezt a fontos kérdést most előtérbe helyezi, s annak megoldásáért minden rendelkezésre álló eszközt kihasználni törekszik.

Az az új szellem, mely a közormányzatban tért foglalt és az az elszántság, melylyel a függetlenségi párt a gazdasági önállóság kiküzdésére irányuló küzdelmet folytatni akarja, kétségtelenül nagy eredményeket fog felidézni és mindenki csak kíváncsokan tarthatja, hogy pártunkat e nagy akciójában a nemzet azzal a készséggel segítse meg, a melylyel a saját nagy érdekeivel szemben e nagy ütközetet megharcolni kell.

A kiegyezés Ausztriával.

A B. H. írja:

Az Ausztriával való kiegyezés kérdése legközelebb döntő stádiumba jut s minden valószínűség szerint mindkét fél megelégedésére fog elintéződni. Mint irányadó helyről értesülök, Thun gróf osztrák miniszterelnök és Kaizl pénzügyminiszter május 9-én Budapestre utaznak, hogy a magyar kormányval az egyetlen főnforgó differenciális pontra nézve megegyezzenek. Ez az egyetlen pont pedig, hogy a bankszabadalom, mint a gazdasági kiegyezés 1903-ig, illetőleg 1904-ig, vagy pedig mint eredetileg kontemplálva volt, 1910-ig hosszabbíttassék-e meg?

Az osztrák kormány álláspontja a következő: A kiegyezést, a mint Bánffy és Badeni megkötötte, az osztrák kormány teljesen elfogadta s változatlanul végigtárgyalták. A bizottságokban is, a melyek szintén elfogadták. Minthogy azonban arra nem volt kilátás, hogy az osztrák parlamentben a németek obstrukciója következtében keresztül vigyék a kiegyezést, Bánffy megkötötte az ugynevezett ischli klauzula, a mely az 1867. XII. t. c. ellenére állandósította volna a kiegyezést. Bánffy hűkásával azonban megbukott az ischli klauzula is és helyébe lépett a Széll-féle formula, a mely egyedül felel meg a magyar alkotmánynak.

Ausztriában nem igen szívesen látták ezt a fordulatot és gyorsan akadtak osztrák közjogászok, a kik azt vitatták, hogy az ischli klauzula megállhat a magyar törvény szerint is. A mint azonban legelőször a Budapesti Hírlap révén köztudomású lett, Széll kijelentése, hogy a róla elnevezett formula tisztán Magyarország belügye, a melybe senkinek sincs beleszólása, az osztrák kormány, nevezetesen Thun gróf is lassankint elfogadta ezt a nézetet. Így tehát, minthogy a kiegyezést föltétlenül elfogadta a Széll-féle formulával, nyugodtan azt lehetett várni, hogy az egész kiegyezés nem fog többé aggodalomra okot adni.

Fölmerült azonban a bankszabadalom kérdése. Mint több oldalról állítják, Kaizl

pénzügyminiszternek jelentékeny része volt e kérdés fölvetésében és az osztrák sajtóban való tárgyalásában. En ezt most nem akarom kutatni, annyi bizonyos, hogy a kérdés fölmerült, még pedig Magyarországra nézve gyűlöletes formában.

Azt mondják és nagyrészt még mondják is, hogy ha a gazdasági kiegyezés 1903-ban, illetőleg 1904-ben lejár, a bankszabadalom pedig csak 1910-ben, akkor megeshetik, hogy Magyarország 1904-ben fölállítja a külön vámsorompókat és aztán osztrák pénzen viszi 1910-ig a gazdasági háborút Ausztria ellen. Ez a kérdés, mely bár nem oly gyűlöletes formában, még mindig fönnáll, Magyarországon mindenesetre megoldást fog nyerni.

Az osztrák kormány körölkben teljes bizalommal tekintenek a legközelebbi közös miniszteri tanácskozás elé és meg vannak győződve, hogy az egyetlen még fönnálló differencia nem fogja megakadályozni a kiegyezést s hogy a magyar országgyűlés még e hónap végén nyugodtan, az önrendelkező jog alapján megkezdí tárgyalását, míg Ausztriában a 14. §. alapján fogják a dolgot megcsinálni.

Gróf Apponyi Albert levele a kassai ellenzékhez.

Az Abauj-Kassai Közlöny szerkesztője, Bulyi Dezső, mikor az ellenzék küzdelme győzelmet aratott, a kassai ellenzék nevében Apponyi Albert grófot is üdvözölte, mint a volt nemzeti párt vezérét. Erre az üdvözlésre Apponyi Albert gróf egy sajátkezűleg írt levélben válaszolt, mely a következők szövege:

Igen tisztelt Ügyvéd ur! Már régen nyomja' lelkiismeretemet, hogy arra az üdvözlő táviratra, a melyet a kassai elvárások és fegyvertársak nevében, parlament harezunk szerencsés befejezése után hozzám intézni szíves volt, mindeddig a válaszzal adós vagyok. Legjobban azt sajnálom, ha e mulasztásom olyan félreértésre adott volna alkalmat, mintha a mostani politikai helyzetben régi küzdelmeim emléke és azok az összeköttetések, melyeket ama küzdelmek létrehoztak, nem bírnának többé előttem a régi értékkel, vagy nem éreznék irántuk a régi melegséggel. Pedig azok a régi küzdelmek készítettek elő a mostani öröndetes fordulatot, melyben mi — a volt nemzeti párt — törekvéseink megvalósulását láthatjuk és így elveink integritásával lépethetünk az önellen támogatás terére, míg a függetlenségi párt megnyerte azt, a mit érvényesülésünkől várhatott (a törvény által biztosított szabadságot politikai akciójában és a teljes lojalitást a politikai küzdelmekben. Ezt a helyzetet együtt vittuk ki és ha — a mint erre az eshetőségre előre mondtam — most el is válnak utaink, remélem, mindig meg fogjuk őrizni fegyverbarátságunk idejéből a kölcsönös nagyrabecsülést és rokonszenvet. Akos barátunk (Beöthy Akos) nem tart velünk, a mit nagyon sajnálunk; ő az átalakulást nem tartja elég teljesnek, a mely nézetével itt polemizálni nem akarok, de csak annyit jelezhetek, hogy csatlakozásunk nélkül a fordulat alig jött volna létre. Mindenese melegen öhajtom és öhajtuk mindnyájan, hogy Akos minél előbb ismét a parlament d'sze legyen és fényes tehetségét, arany jellemét a nemzet javára értékesíthesse. Mindezeket csak azért mondom el ily későn, mert a sok politikai fordulat éppen édes atyám halálával esett

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A jégbiztosítás.

Egyik közelebbi számunkban a közgazdaság rovatában jelentettük már, hogy azok a biztosító társaságok, a melyek jégbiztosítással foglalkoznak, az idén hallatlanul meg akarják sarcolni a gazdaközöniséget a meny nyíben a díjtételeket óriási módon emelni fogják.

A tisztelt társaságok tavaly a jégbiztosítás terén nem csináltak jó üzletet, s most a dolog úgy áll, hogy kizárólag a gazdaközönység erszényeinek tökéletesebb kisajátolásával igyekeznek behozni a jégüzletben szenvedett veszteséget.

A jégbiztosítási üzlet kíváncsok kiterjesztésének eddig is a biztosítási díjak magasságában rejlett az akadály; a gazda nem bírta ezeket a díjakat és semhogy aránytalanul megterhelje magát, inkább a természettel folytatott hazzárd-játékot, a minek a vége nem egyszer egész vidékek inségbe jutása volt, s óriási összegeket kitevő adóellenkedés. A magános kezektől tördelte, az államkincstár kasszája megapadt. A mult évben aztán már szétlétben belátták, hogy ez országos ügy, s a jégbiztosítást alaposan és országosan kell reformálni. A gazda, a ki várta, hogy mi lesz, most megkapta a feleletet: a jégbiztosító társulatok kartelje megduplázta a tételeket. „Ezzel a reformmal” bajosan lesz a gazdaközönység megelégedve.

A gazdak részéről minden tiltakozás hiábavaló. Azért azonban előrelátható, hogy a jég-kartell számításával csöddöt vall. Mert bizonyos, hogy a jégbiztosítástól most még többen visszavonulnak s ez a biztosítási üzlet a társulatok szempontjából már most csakugyan hazzárdjátékká fajul, melynek esetleges balkövetkezményeit ugyancsak megkésérülhetik. De ez nem vágyszalás, mert minden biztosítástól visszavonulóval nő a termelési eredménynek, a nemzeti vagyonnak a koczázata. Ezt a nagy érdeket sem önző számítás, sem elhibázott kalkulások miatt koczárka tétetni nem szabad.

Elérkezett nem az időszerűsége, hanem a kényszere annak, hogy a jégbiztosítást országosan szervezzék. A szervezkedést szövetségi alapon az Országos Magyar Gazdasági

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Május 4.

Az utolsó fejezet.

Írta: Szathmáry Zoltán.

(Vége.)

Azután történt, a mi a reménytelen szerelem történetének tulnyomó százlékainál történni szokott. Évek multak, évek jöttek s a szép fiatal leányból mogorva, száraz modoru s modorához hasonlatos, vén leány lett, a ki szerfölött pedás s a ki hiába inti szép szóval azt a két szöke, kipiruló arcu baba-gyereket, akik erősen meg vannak arról győződve, hogy azért jöttek a világra, azért születtek bele a jólétbe s gazdaságba, hogy pillét kergessenek az erdő nyírott bokrai közt s hogy nemkülönben azért rendel a sors és a mama mellőlőket nevelőnt, hogy legyen a világ egyetlenben' egy emberrel még több, a kinek a szavára ne adjanak semmit, akinek a tanácsait soha meg ne fogadják.

Egy ideig azután még foglalkozott elméjében a vén leány az ő egyetlen szerelmi történetével s rá gondolt arra is, hogy vajjon az ifjút szintén ugy rákényszerítette-e a sors, az őt, az első szerelem tüzeiben tett fogadásának betartására s vajjon ép úgy nem követte-e másodjék és isten tudja hányadik szerelem a szívében az első, mint az övében, mely most évek hosszú sora után is, mintha sebesebben dobogna ott a nagy koczkás, fér-

fias szabásu ruha-derék alatt?! Azután nagyott sóhajtott, rányitott a Halavány grófné huszadik fejezetére, a melyben már keveri a hősöt a mérget a harminczadik fejezet számára.

Halavány grófnő éppen az előkészületeket szándékozott befejni a szenzációs regényfordulathoz, mikor egy természetes papiember közeledett a vén kisasszony lőczájához. Igen el volt tikkadva a sok járástól s se szólt se beszélt, csak lihegve inkább oda omlott, mint tilt a lőczára, s egy hosszú, nehéző sóhajttal kezdett hozzá a vágyva-vágyott pihenéshez.

Erősen el volt hizva a komoly férfi s gömbölyű termetét sötét színű reverenda fedte. Tüskésedni kezdő bajusza s szakálla sajnosan nélkülözötte a szabályszerű, mindennapos borotválkozást.

A vén leány szuró tekintettel nézett rá csiptetőjén felül s boszusan gondolt arra, hogy vannak szociális hajlamu, udvariatiati emberek, a kik osztozkodni szeretnek a nyomorúságosan keskeny kerti lőczákon, a nélkül, hogy attól, a ki sietett azt magának sok gonddal s fáradsággal okkupálni, engedelmet s joezimet kérnének az osztozkodásra.

A természetes papi ember nem látszott azonban észre venni az ellenséges pillantásokat. A reverenda zsebéből előszedett egy esti újságot, mely mindenesre volt akkora terjedeleme nézve újságnak, mint embernek, a kövér, fehér haju pap, a ki egész kényelmesen elhelyezkedvén a padon, szivarra gyujtott.

Az újság lepedő eltakarván a vén kis-

asszonyt a bokroktól, a hol nem figyelhetett a két rakonczátlan szöke gyermeket, a botorkáló tavaszi szél pedig odahordta a szivar füstöt a vén kisasszony orriszpitője alá.

A kisasszony pillantásai mind élesebbé váltak, a mint megzavartatva a huszonegyedik fejezet olvasásában, azon gondolkodott, hogy egy és ugyanazon árért, mint adhatnak olyan nagy újságot s olyan kiálthatatlan rossz szivart.

A reverenda tulajdonosa nagy kényelmesen felrakta egyik lábát a másira s lógázni kezdte, mit sem törődve azzal, hogy ezáltal mozgásba jött a kerti pad minden része s éles nyirkórással tiltakozott az embertelen bánásmód ellen.

A vén kisasszony ezt már nem tűrhette szó nélkül s felpattant nagy mérgesen a lőczáról:

— Hogy uraságod idetolakodott a lőczámra s rám fujja a füstöt, az még csak megjárja, de hogy szélmalmot csinálnál valaki a lábából s kirázza az ember alól az üllőhelyet, az legalább is különös. Vannak emberek, a kik ninesenek olyan idegek birtokában, mint a favágó, de hogy a favágóknál is vannak modortalanabb emberek, azt most kellett sajnosan tapasztalnom.

Az egyszerű papi-ember felrettent s kétségbeesett tekintetre vált az olvasás élvezetében mosolygós arca. Csodálkozva tekintett a harezás indulatu amazonra, a ki dübösen csapta oda a Halavány grófnét, mind a számra nézve harmincz fejezetével együtt s tartok fordulva, a két kis leány után tartott.

Azután elgondolta az egyszerű egyházi ember, hogy csodálatos emberek vannak a világon, daczára annak, hogy az Isten mindenkit a maga ábrázatához hasonlóra teremtett s hogy különösen kiálthatatlanok ezek a virágjába hamvadtt vén kisasszonyok, a kik nem hagyják a szégyény kifáradt embert egy percze sem megpihenni s — a kik könyörület híjjával valók.

Szomoruan sóhajtott egy nagyot, lekupra egymásról lábait s gondosan összehajtogatva újságját, eltette reverendájának bő zsebébe. Daczára a nagy zsebek nehezen fért bele a nagy lepedő újság, kivette hát oldaltárczáját s a másik zsebébe dugta el...

A megbolgatott tárczából e közben egy névjegy csuszott ki s nesztelenül hullott a gypágyra.

A kövér ember nem vette észre, hanem mikor a zsebtárcza is alkalmas helyet talált a reverenda zsebben, lomha léptekkel odább állott. Vissza se nézett a vén leányra. A keresztényi türelmesség azt sugta neki, hogy az okosabb enged.

A nevelőnő diadalmas arccal figyelte a bokrok melől a távozó papiembert s győzedelmes mosolylyal foglalta el ujból a most már üres kerti-lőczát.

Más belékezdett a huszonharmadik fejezetbe, mikor a letiport selyem pázsiton észrevette a kis névjegyet.

Csak egy név állott rajta, egyszerű betűkkel, minden díszítés nélkül: Szentandrásy Endre.

És ugyanakkor belesajdult ebbe a név elolvasásába a vén leány szíve.

Az első s egyben utolsó szerető nevét suttogják a jai. Egy percze borult el csak a lelke, de ezalatt a perc alatt végig lapozgatta lelkében az egykori ideál egész élete történetét.

Az ifju csakugyan hü akart maradni fogadásához, nem tudott feleljeni. A gazdag szülők beadták tehát valamelyik pap-növeldebe, nem azért, hogy papot neveljenek belőle, de hogy megtörje a dacosságot, hajthatatlanságát a szigorú ellenőrzés, a kifogástalan neveltetés.

Szentandrásy Endre pedig megszerette ezt a szenvedélyek nélküli életét, azt a rendet, pontosságot s pap lett. Mikor pedig beleöregedett mindenikbe, elment valamelyik felekezeti iskolába, tanítani nagyfejú diákoknak azt a szót: szeretni, de természetesen nem magyarul, hanem egy meghalt nemzet nyelvében. De szépen lehet hajtogatni azon a nyelven, anélkül, hogy szomorúság fogná el az ember szívét.

— Amo, amas, amat...

Mikor pedig a vén leánynak ujra vizesek lettek a szemei, eljutván ebben a való történetben egészen addig a véletlen által kezére játszott névjegy kártyáig, letörtülte a könnyeit szépen s elolvasta a Halavány grófnét minden fejezetével együtt s nagy meglepetéssel különösen az utolsó fejezetet, a melynek a legvégén kiderül, hogy a regény hőső felépül betegségéből tekintettel a méreg csekély voltára, egyszer s mindenkorra lemond az öngyilkosságról, sőt hozzá is megy egy vén bankárhoz...

És a vén leány most arra a meggyőző-

Egyesület már a múlt évben megindította. Akkor még a dolog nem égett annyira kőrmére a közönségnek, nem részesítették megillető figyelemben azt a mozgalmat, a melynek határozott célja a Magyar Gazdák tűz- és jégbiztosítási szövetkezetének megalapítása volt. Ez a szövetkezeti tervezet most már konkrét alapokra rakva, készen áll a megvalósításának útjai is elő vannak készítve. A földmivélsügyi miniszter programbeszédéből pedig megtudtuk, hogy ezt a kezdeményezést támogatni fogja.

Melőlőbb s okosabb válasza a gazdaközönségnek ilyen díjfelemlésekre nem lehet, mint, hogy vállaltva mielőbb létesítik a gazdák a tűz- és jégbiztosító szövetkezetet.

A m.-ujvári sósfürdő.

Az erdélyrészi sósfürdők közül első helyen áll minden tekintetben a m.-ujvári fürdő, mely évről-évre szépül s a látogatottsága is folyton növekszik.

A fürdőt Juhó bányatanácsos teremtette meg jóformán s méltó utódja, Fritz Pál, a jelenlegi bányatanácsos mindent elkövet, hogy azt a külföldi fürdőkkel egyenlő nivóra emelje.

Fritz bányatanácsos jelenleg főleg arra törekszik, hogy M.-Ujvárra a vasut be is menjen s ne, mint most, csak megállóhely legyen.

Másfelől az Országos Balneológiai Egyesület közreműködésével a pénzügyminiszternél odahatni igyekszik, hogy az állam is menjen segélyére e fürdő nagyszabásúvá tételére.

Fáradozása sikerült is már némileg, mert az Országos Balneológiai Egyesület a m.-ujvári sósfürdő érdekében fel is irt a pénzügyminiszterhez.

Az érdekes felirattól közöljük az alábbiakat:

Az 1898-iki balneológiai kongresszuson ismét fölmerült azon kívánság, hogy a balneológiai egyesület egy konyhasós fürdő eszméjével foglalkozzék. A kongresszuson ugyanis Maros-Ujvár fürdő orvosa dr. Bikfalvi Károly a sósfürdőről szakszerű előadást tartott és ezen alkalommal kifejtette, hogy a marosujvári fürdő, mely a m. kir. kincstár tulajdonát képezi, minden tekintetben érdemes is, alkalmas is arra, hogy megfelelő befektetések által a mai kor nivójára emeltessék. mi által tényleg egy nagyobb szabású modern konyhasós fürdő létesülne, létesülne könnyebben, rövidebb idő alatt és sokkal jutányosabban, mint ha ilyen fürdőt másutt abo akarnának megteremteni. (Dr. Bikfalvi ur előadását van szerencsénk ezen felterjesztésünk-höz mellékelni.)

A kongresszus ezen eszmét magáévá tette és a balneológiai egyesület igazgatótanácsát utasította, hogy Nagyméltóságod becses figyelmét a marosujvári fürdő fejlesztésére felhívja.

Az igazgató-tanács mindenekelőtt akképp intézkedett, hogy egyik alelnökét, dr. Papp Samu országos képviselőt urat, felkérte, hogy a marosujvári fürdő jelen állapotát beható helyszíni szemle alapján tanulmányozza és ismertesse. Dr. Papp Samu ur ezen megbízásnak megfelelően, mindazokat, miket dr. Bikfalvi ur idézett előadásában felhozott, a maga részéről is megerősítette.

Ezen két szakférfi egybehangzó véleménye szerint azon feltételek, melyek egy magasabb igényeknek is megfelelő sósfürdő létesítéséhez megkívánatnak, Maros-Ujvárt tényleg megvannak.

désre jutott, hogy a Halavány grófné a harmadik fejezetben cselekedett legokosabban.

Az én gyermekeim.

— *Swerdna Károlytól.* —

Az „Ellenzék” részére fordította: **AMICA.**

VII.

(Folytatás.)

(19.)

De azt hiszem, — hogy öreg csontjaimmal nagyon lassan mozogtam, mert elkéstem arra nézve, hogy olyasmint lássak. — Egy más mellett menve jöttek fel az uton. Rozamondnak az arca olyan piros volt, mint a háta mögött a nap leszállta, de a Jack arca sápadt volt és izgatott. Ah, az én fiam még nem gyógyult meg! Ezt világosan láttam, nagyon világosan.

A tévázás alatt különös feszélyezést éreztem. A Rozamond nyelve folytonosan pergett, majdnem úgy, mintha félen hallgatni, de Jack alig beszélt és beszédét egyszer sem intézte ő hozzá. A mi engemet illet, sokkal bátabbnak éreztem magamat, mint hogy a dolgokon segíteni tudnék, a testvérem pedig csak mosolygott a teás kánnál, mint ha minden a legtökéletesebb összhangzásban volna.

Az étkezést valamivel hamarabb végeztük be, mint rendesen és Penelop a helyett, hogy leült volna kötni, mint rendesen, felállt és a tálcát vívó leány után kiment a szobából, parancsoló és sokat kifejező tekintettel nézve reám, amint betette az ajtót, de hogy miért, azt én nem értettem meg.

Ekkor úgy tetszett előttem, mintha a Rozamond nyelve hirtelen megbénult volna.

Meg van a kiváló töménységű konyhasó-oldat igen nagy mennyiségben; a fürdő el van látva jó minőségű édes vízzel; közelben meglehetősen növényzet létezik és a további fásítás lehetősége a gróf Teleky Ádám tulajdonát képező, mint egy 25 holdnyi lapályos területen meg van adva; a mi igen fontos, a fürdő a vasúti fővonal mentén fekszik. (Budapest-Predeal)

Ugy, a mint a fürdő most be van rendezve, egy igénytelen fürdőház, egy nyílt uszoda és egy egyszerű lakóház 15 szobával, csak a legszerűbb igényeknek felel meg; ennek dacára a fürdő látogatottsága évről-évre emelkedik, a mi a hatóság fürdő jó híre mellett tanuskodik és bepillantást enged a fürdő fényesebb jövőjére az esetre, hajelenlegi kezdetlegességéből kivételkőz.

Midőn tehát a marosujvári sósfürdő fejlesztése érdekében ezennel Nagyméltóságodhoz fordulunk, ezen fejlesztésre nézve két módot jelölünk meg.

Az első messzebb menő az, hogy mindennek előtt a terjeszkedéshez szükséges terület szerzessék meg. Ezen terület a már említett gróf Teleky-féle földben, mely ugy befásításra, mint építkezésre igen alkalmas, meg van adva. Ugy mondják, hogy a gróf hajlandó ezt a területet, de kizárólag fürdői célokra, jutányos áron átengedni.

Ezen a területen volnának az új fürdőház, 2—3 hotel, vendéglő, gyógyterem felépítendő; míg a megmaradó részen befásítás által parkot lehetne létesíteni.

Amennyiben ilyen jelentékenyebb befektetések — ámbár a fehozott magasbár szempontoktól eltekintve, azok megfelelő fejlődelműködése és kilitásba helyezhető — egyelőre talán kivihetők nem volnának, annyit a telep feltétlenül megérdemelne, hogy a kincstár tulajdonát képező vendéglő tágas telken egy emeletes hotel építtessék 25—30 lakószobával, s a földszinten vendéglő és kávéházi helyiséggel és egy társalgóteremmel.

A fejlesztés ezen második módja azt a minimumot képezi, melynek létesítése nélkül a marosujvári fürdő még egy harmadrangu fürdő megjelölése sem illeti meg.

Azon erős meggyőződésünknek, hogy egy modern sósfürdő hazánkban a szó szoros értelmében léhozott pótolna, még egyszer kifejezést adva, arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy a marosujvári sósfürdő fejlesztésével foglalkozni s bölcs elhatározásaiban az általunk előadottakra tekintettel lenni kegyeskedjék.

Hódoló tisztelettel

Budapestben, 1899. évi jan. hó 15-én.

Dr. Tauffer Vilmos, Dr. Löw Sámuel,
elnök. főtitkár.

Egyleti élet.

Meghívó. Az egyetemi Kör szombaton, f. é. május hó 6-án d. u. 5 órakor rendes közgyűlést tart, melyre a tagoknak lehetőleg teljes számban való megjelenését kéri a választmány nevében. Gergely György, F. K. elnök.

*

Meghívó. Az egyetemi Kör jubileumi majálisának rendezőségét f. hó 6-án, pénteken d. u. 6 órakor fogja megalakítani a Kör. Kérjük mindazokat az egyetemi hallgatókat, a kik ebben a rendező bizottságban résztvenni kívánnak, hogy a nevezett gyűlésen megjelenni sziveskedjenek. Az E. K. választmánya nevében: Gergely György, E. K. elnök.

*

Meghívó. Az 1897—98-ik iskolai évben az egyetemi ifjuság kebeléből az Unió ünnepségek rendezésére kiküldött 25 tagú bizottságot a f. hó 4-én, csütörtökön (azaz ma) d. u. 6 órakor az egyetemi Kör helyiségében tartandó gyűlésre üsztelettel meghívom. Tárgy: Jelentések az Unió ünnepségei ügyéről. Az emléktábla ügye. Ditrői Nándor r. b. elnök.

na. A kandalló előtt állott, szórakozottan nézve maga elibe. Jack kilépett verendára és kezét a kabátja zsebébe dugva, szintén maga elibe bámolt.

Világosan láttam, hogy a társalgás sulya reám nehezedett és kötelességemet az által kezdtem teljesíteni, hogy az első tárgyról, a mi eszembe jutott, beszéltem, a mi véletlenül a virágházamban történendő változtatások és az általam megrendelt új növények voltak. Még mindig ez érdekes tárggyal voltunk elfoglalva, az az, hogy én, mert nem emlékezem, hogy a gyermekeim, kiknek mulattatásával fáradoztam, bár egyszóval segítségemre lettek volna, midőn Penelop épen olyan gyorsan jött be, a hogy kiment volt és csudálkozva nézett rám, a miért most is ott látott, a hol hagyott.

— Teofilus, mondd, hozzám jöve, add ide a tollkésedet egy pár percze.

És aztán, a mint a zsebjeimben keresgélni kezdtem, közelebb hajolt és olyan nyomtatékosan a mi igazán kihozott a sodromból, azt sugta a fülemből:

— Mit lábatlankodol iten? Nem tudsz kitérni az utból? Mi a szándékod ezzel az ostobáskodással?

A csuda fogott el, hangos hangon rendre utasítani, hogy miért nem térek ki az utból, midőn nem vettem észre, hogy az utban vagyok, egy kissé különös volt és az a kérdés, hogy mi a szándékom azzal, hogy ártatlanul a saját karos zsekeimben ültem, még érthetlenebb volt előttem. Tehát egyszerűen csak bámoltam a testvéremre, zavarodottan ismételve —

— Miért nem térek ki az utból?

— Természetesen! válaszolá a testvérem erőlyes sutlogással. Azt képzeled, hogy ezek törődnek a te drága virágaiddal? Legyen eszed, hordd el magadat innét szaporán!

E szavak után ismét kiment, a tollké-

SZINHÁZ.

Magyar szerző sikere. A Operaházban ismét egy magyar szerző új operáját adták elő. Az opera címe: *Kukuska*. Szerzője: *Léhár* Ferencz budapesti karmester, komáromi születésű magyar ember. Az operát nem Budapesten adták először; a külföldi színpadokat már dicsőősegesen bejárta. Természetes, hogy az opera Budapesten nagy sikert aratott, a minek főleg azért öven-dünk, mert a szerzője magyar. Mikor az operát írta, Léhár Ferencz alig volt husz éves, de azért operája tökéletes mű, az összes fővárosi lapok egybehangzó bírálatai szerint. Ez mindenesetre azt bizonyítja, hogy Léhár nagytalentszerű komponista, kitől a zenei világban nagyon sokat várnak. Az opera szövegét *Falczari* Félix írta. Meséje orosz milieuban játszák, a mi nagy érdekességet kölcsönöz a kitünő operának, melyet az Operaház igen szép kiállítással, gondos előadásban mutatott be s a mely bizonyára sokáig fog szerepelni az Operaház műsorán a jövő év folyamán is.

Falanszter.

A mi nagy költőnk, Madách, az Ember sorsát olyan uton mutatja be, a melynek egyik pihenőhelye a Fourier ábrándja — a falanszter.

Fourier volt, a ki képzeletben megalkotá azt a nagy gyárat, a melynek munkásnépe az összes ember. A föld egy nagy óriási gyáralep az ő álma szerint, a melyen itt-ott — mint ma a városok, faluk, — kisebb-nagyobb gyárak állanak, a melyek falai között az egyén, az ember megszűnik létezni, csupán csak az egész, az összeség, az új társadalom — exisztál.

Ott a gyermek nevelése nem a személyi alapon nyugszik, a pályaválasztása nem egyéni hajlama szerinti, munkája nem a saját életfenntartásának eszköze, családalapítása nem érzelmeinek következménye.

Ott minden az „általános” alá rendelt: a gyermek nevelése nem az anyai kötelesség; tekintet nélkül a gyermek szellemifokára, a falanszter óvodája általános szabályok szerint végzi a nevelést. Ott minden gyárilag megy. A gyermek nevelése ép úgy megy, mint akár a szék lábának elkészítése.

A pálya választás a felsőbbek határozatától függ s a felvállalás nem méltóság a gyermek hajlamait, saját elméjéik szerint határoznak. Ok határozzák meg a házasségeket; ki kit vegyen nőül s ki kinek legyen a felesége.

Ez ideál nélkül élet volna az utolsó előtti lépés az emberiség elpusztulásában. Az ember megszünt ember lenni s géppé lett. A kik eddig a „föld urai” voltak — megszűntek létezni s lett belőlük egy lelkellen tárgy, egy gép, a melyet nem gőz, nem villamosság hajt, de az élet...

Tagadhatatlan, hogy az a kép, a mit Madáchunk Fourier után rajzolt, határos a lehetetlennel, — de mégsem annyira lehetetlen, hogy elhaz hasonló — lenyegében, ugyanilyen társadalom nem fejlődött ma is, nem is egy, de kettő.

Franciaországban és Belgiumban van két ilyen telep, igaz nem az egyén személyes jogainak elpírásával, de az együttes falanszteri fogalmával. Az első Guiseben van, a második Laekenben, s ez amannak főtelepe.

Nem lesz érdektelen néhány szóval leírni az érdekes telepet.

A guisei Familistere-t (ott úgy hívják) Gondin (született 1817-ben meghalt 1888) alapította. Alapítottá pedig 1895-ben, a mikor saját fáradsága s keze munkája révén egyike lett a leggazdagabb embernek. Még életében alapítá azt a nagy telepet, a mely nemcsak a munka, de a munkások érdekeit is szolgálja, úgy, hogy azok nemcsak foglalkozást, de kényelmet és nyugalmat is kapjanak.

A telepet úgy alapítá, hogy egész vagyonát, — mintegy öt millió frankot — gyára munkásainak ajándékozta. Persze a tulajdonjoggal együtt a vezetés és kormányzás terhe is rájuk szállott s ezzel a falanszter modern, életrevaló eszméje testté vált.

semét itt felejtve. És én azt hiszem, hogy arra nem is volt szüksége.

Jackra és Rozamondra néztem és meg kell vallanom, hogy ékesszólásom nem látszott őket mulattatni. Azt gondoltam, hogy az által térek ki az utból, ha ki megyek a szobából, tehát felvettem a szalma kalapot és kimentem a fillegóriába azon tűnődve a mint az egyik széken kényelmesen elhelyezkedtem és a másikra a lábaimat feltettem, ha vajjon Penelop ugy találná-e, hogy elég távol jöttem és vajjon miért parancsolta, hogy azt tegyem?

Körülbelül öt percig ültem már ottan és éppen gyökkinteni kezdtem — miután a délutáni alvástól megfosztottam magamat, midőn a gyermekeim hangját véltem hallani és a Rozamond ruhájának a subogását. Ő és Jack a fillegoria felé jöttek — azt gondoltam, hogy bejönnek, de elhaladtak az ajtó előtt és aztán egy nagy bikk fa előtt, mely alatt kerti pad volt, megállottak. A látóhatáron túl voltak, de a hold feljött és a ketőjük árnyékát tisztán láthatam. Rozamond a padra ült, két kezét a fűtős fejszéjé mögé kulesolva, ez kedvence attitűdjé volt, Jack a bikkfa törzséhez támaszkodott, kezét még mindig a zsebében tartva és a hogy lehajlott fejéről itélpi tudtam, szemait a földre függesztve.

Éppen arról kezdtem gondolkozni, ha vajjon szándékom ellenére ismét az utjukba jöttem, a midőn a fiam megszólalt. Rozamond valószínűleg reszkettelt, mert a fiam hirtelen nézett reá és azt mondta

— Fázol? — Jobb lesz, ha egy meleg kendőt hozok a számodra.

— Köszönöm, ne menj, egy cseppet sem fázom!

Mily szép ez a kert a holdvilágánál? Teo bácsi, most is oly fáradhatatlanul dolgozik benne, mint régen?

A munkások a gyár jövedelmeiben arányosan osztozkodnak. Munkások, kisegítő munkások és tanoncok vannak, de ezek közül a kisegítő munkások nem kapnak a gyár jövedelméből s a tanoncok a rájuk eső részt csak akkor kapják ki egy összegben, a mikor munkásokká lesznek.

Munkások pedig csak 25 évet betöltött egyének lehetnek. 5 évi ottlank és dolgozás után, ha irni és olvasni tud s tanonczévei alatt 500 frankot össze tudott gyűjteni.

A gyárban, melyben vas és aczélöntéssel foglalkoznak, a mult évben 1075 állandó és 769 kisegítő munkás dolgozott s ezeknek kifizetett munkabérbé két és egy negyed millió frank volt.

A munkások ottani életrendje is érdekes.

Lakásaik három nagy épületben vannak — de most már mindenki otthon főz, mindent a telep — fogyasztási szövetkezetéből szerezvén be.

A gyermekek nevelése rendszeres, bár itt sok gyengésséget tapasztalunk.

Van bölcsődéjük, ugyancsak gyermekkertjük s iskolájuk is, a hol 14 éves koráig tanul a gyermek s bizony nem valami jó tanrendszer szerint. A telepet egy munkásokból álló kormányzó tanács vezeti a melynek tagjai a munkások választják. Ime, egy új társadalom, a munka társadalma.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 4.

Május 1-ével

új előfizetést nyitottunk.

Kérjük az előfizetések gyors megújítását, hogy a lap szétküldésében *fenakadás ne álljon be.*

Előfizetési feltételeink:

Egy negyed évre . . . 4 frt

Egy hóra 1 frt 50 kr.

Elő lehet fizetni bármely naptól kezdve.

— **Bartha Miklósné zászlóánya.**

Bartha Miklósnét, lapunk főszerkesztőjének nejét a gyulai 48-as kör fölkérte, hogy a kör zászlószentelési ünnepélyén, melyet e hó 22-én tartanak, a zászlóanyai tisztet vállalja el. Bartha Miklósné a tisztet elfogadta, a mi Gyulán élénk örömet keltett.

— **Bérmális Erdélyben.** Az erdélyi egyházmegyében május hó 2-ik felében Majláth Gusztáv gróf püspök bérmakörutat fog tartani. A püspök a következő sorrendben fogja a bérmális szentségét kiosztani. Május hó 14-én Gyulafehérvárt, 24-én Szárazpatakon, 25-én Peseléken, 26-án Kézdi-Szentléken, 28-án Kézdi-Polyánban, 30-án Eszteleneken, 31-én Lemhényben, június 2-án Bereckben, 4-én Sósmezőn, 6-án Nyujtódon, 7-én Sárfalván, 8-án Osodlán, 10-én Szent-Katolnán, 11-én Gelenczén, 13-án Imecsfalván, 15-én Torján, 17-én Futásfalván, 18-án Csernatonban, 20-án Zátokban.

— **Cserebogár szedés.** Kolozsvárt egy házsongárdi kert-tulajdonos fogadott egy monostori oláh fiut 40 kr. napi bérért, arra a czélra, hogy kertjében szedje össze a cserebogarat. Az oláh prunkule szedte reggeltől egész délig a sárga cserebogarat. Délben azonban felmondott a munka adójának, kijelentvén, hogy ő kész ázni, kapálni, trágyát hordani, de több cserebogarat ő nem szed, mert ezt a foglalkozást ő szígyenli.

— **Piazo a főtéren.** Az ugynevezett „kiváltságos” (?) főtéri kereskedők által az élelmi piacznak a főtérré leendő visszahelyezése iránt beadott kérésével egy ez ügyben eljárj szűkebb körű bizottságnak a jelentésével foglalkozott tegnapielőtt tartott ülésén a törvényhatósági bizottságnak ren-

— Én azt gondolom, hogy most még keményebben dolgozik — a drága öregem!

— De te segítesz neki?

— Most nagyon kevés időm van arra.

— Azt hiszem, hogy most a betegek mind téged hívnak. Aztán rövid idő múlva folytatá: Jack, tudod-e, én azt gondolom, hogy te nagyon keményen dolgozol.

— A legjobb dolog reám nézve, ha azt teszem; — mondá Jack keserűen.

És lába alatt recsegní hallottam a kavicsoz fővenyt.

— Teo bácsi, nem azt gondolná! — kiáltá Rozamond. Te ugy beszélsz, mintha senki sem gondolna veled! Aztán rövid szünet után: Beszélj nekem valamit a Yachton tett kirándulásodról. Jól mulattál?

— Nem azért mentem, hogy mulassam magamat.

— Tehát azon élvezetért, hogy szerencsétlennek érezhesd magadat? — mondá Rozamond kissaszony merengő hangon. — „Különös!” Aztán érdeklődéssel folytatá: „És sikerült?”

— Nem, — viszonzá Jack majdnem dühösen — nem sikerült; mert lehetetlennek találtam azt megtenni, a miért elmentem, hogy megtegyem.

— Hogy tüzelsz! — mondá a gyermek és szerettem volna jól megrázní, ámbár szegényke nem tudta, hogy mit cselekszik. És mi volt az? — folytatá.

— Semmi olyan, a mit neked elmondhatnék.

— Te egykor mindent elmondnál nekem, — válaszolá a leány bosszusan — vagy én mondtam el veled mindent, már elfelejtettem, hogy hogy volt. Aztán, nagyon gyorsan, mintha a tárgyat meg akarná változtatni, folytatá: Jack, tudod-e, hogy én Rózsahalmot a legszebb és legkedvesebb

dészeti szakosztálya. Értosülösünk szerint a szakosztály többsége azt javasolja, hogy a főtéri kijelölt helyein engedessék meg az élelmi czikkék árusítása reggel 10 óráig. Am a szakosztálynak kisebbsége más véleményben van és ezt a maga külön véleményét a közgyűlésen elő is fogja terjeszteni és mi reméljük és hisszük, hogy a közgyűlés többsége ebben az ügyben a szakosztály kisebbségének a véleményéhez csatlakozik, s a főtérről egyszer s mindenkorra kihelyez mindenféle piacot. Az „Ellenzék” már gyakran felszólalt ebben a kérdésben. Mindig igyekezett komoly argumentumokkal küzdeni a piac *visszahelyezése ellen.* Ezeket az argumentumokat mi ezuttal nem akarjuk ismételni, mert hinni kívánjuk, hogy a közgyűlés többsége ezt a kérdést egyszersmindenkora *leveszi a napirendről,* vagyis megszüntet minden piactól a főtéren. — Ugy tudjuk ennek az eszmének a hívei tulnyomó többségben vannak a törvényhatósági bizottságban is. Most tehát az a teendő, hogy a kik ezt a nézetet vallják: fogjanak össze, tartsanak együtt, jelenjenek meg a közgyűlésen és utasítsák vissza az u. n. „kiváltságos” (?) kereskedők kérését, meg a szakosztály többségének javaslatát és oldják meg ezt a kérdést minden „személyes érdek” vagy kiváltság érdekében való különös tekintet felrétételével. Ne engedjék, hogy Kolozsvárnak immár modern ruhába öltöztetett főtere e vásárokról névén ismét gyűlhelye legyen a legszörbő néposztálynak és megint csak *személtomb*ba váljék, mint a hogy régen volt. A közönség tulnyomó többsége joggal megkövetelheti, hogy ezt a kérdést a képviselő nem nehány magát kiváltságosnak hirdetőt érdekeltnek, hanem a nagyközönségnek az óhajása szerint fogja elintézni, ez pedig egyedül csak az lehet, hogy *ott több élelmi piac ne foglaltjon helyet.* Minthogy ez egyetemes kívánság s a dolgok változott rendje által megérlelt követelés, ismételten kérjük a bizottságnak e nézetet osztó tagjait, hogy a közgyűlésen jelenjenek meg valamennyien és egyszerűen *szavazzák le* az ellennézetiek indítványát. A piac kérdése pedig senkit e városban többé ne kísértsen. Itt az ideje végleg leszámolni vele.

— **A fellegváríserpentin** ut. Emeltettük tegnap, hogy a fellegvárura egy kényelmes feljáró serpentin ut létesítését tervezte a szépitő egylet javaslatára a város és e serpentin ut Erzsébet magyar királyné nevére fog elkészíttetni. Az ut létesítésére, a tervet a városi mérnöki h. vezetője Póczy Mihály főmérnök már el is készíttette és átszolgáltatta a szépitő-egylet elnökének. Az utra vonatkozólag három terv is van. Az egyik terv a szépitő egylet régi javaslatára, a mely szerint a serpentin ut a Makoldiné szőlőjéből kiindulva, három birtokos szőlőjén kanyarodna fel mérsékelt emelkedéssel a Fellegvárura. A városi mérnöki hivatal egy hosszabb sétat utat tervez, mely 10-13 birtokos szőlőjén keresztül a Rákóczy-hegyig kanyarodik s négyszeres fordulatot tesz. A harmadik a Nagy Mór h. polgármester terve. E terv szerint a serpentin-ut a Sánczalja-utca fölött levő vityillók és kulipintyók telkein, a hegyoldalba bevágással és a hol szükséges, kőfal létesítéssel készűlne. E tervek megbeszélésére a szépitő-egylet kiküldött bizottsága holnap délután 4 órakor a tanácsház nagytermében gyűlészni

helynek tartom az egész világon? Bárhol voltam az egész mult évben, csak a szememet kellett behunynom, hogy előttem lássam és bele visszajöjjeek. És most olyan édes az a gondolat, hogy sohasem megyek el innét.

A Jack árnyéka erősen megrázkódott.

— Nem megy el? Hogy érted azt?

Ekkor Jack a leány felé fordult.

— Hogy értem? Ugy, a hogy mondom! Hát nem tudad, hogy itt maradok? — a kis hipokrita, nagyon jól tudta, hogy Jack nem tudott arról semmit; aztán impulzív kitöréssel folytatá: Az atyám haragszik reám! A a sir Fenwich Arthurrall való eljegyzésem felbontottam és ezért nem akar többé magánál tartani. Aztán ideges nevetéssel: „Mit gondolsz erről?”

— Azt gondolom és azt mondom, hogy ezt hallani teljes szívemből örülök! — kiáltá Jack hevesen. Hogy tudtál olyan dologba belemenni? Rozamond, hogy voltál képes azt tenni?

— Elismerem, hogy nagyon rossz volt tőlem — mondá Rozamond szeliden és volt valami a hangjában, a mi a fiamra vonatkozólag új reményt ébresztett fel a szívemben; de — folytatá — azt a szövetkezet az atyám nagyon kívánta és én feledni próbáltam. És azonkívül akkor még nem tudtam, hogy — hogy —

— Nos, hogy mit? — kérdő Jack türelmetlenül, midőn a leány elhallgatott. Rozamond, mi volt az, a mit nem tudtál?

— Hogy mást szerettem, — válaszolá a leány szeliden.

Rövid szünet következett és aztán olyan hangon, a milyent a fiamtól csak egyszer vagy kétszer hallottam, azt mondá:

(Vég. köv.)

fog. A mint a bizottság valamely tervben megállapodik, az megoldás végezt a szépi-egylet választmányi gyűlése elé kerül.

— **A Házsongárd szépségei.** Kolozsvárnak teljesen pormentes, balzsamoslevegőjű vidéke a Házsongárd. A benszülött, vagy bevándorlott városiak közül azoknak, a kik erre felé sétát még nem tettek, nincs fogalmuk arról a gyönyörű látványról, melyet a Házsongárd kertjei e napokban nyújtanak. Minden fa telve virággal. Némelyik oly fehér, mintha tejbe mártották volna. Másik oly piros, mintha pipacs szirmokak lennének művészesen teleaggatva.

A levegőt a virágok és fenyvesek illata annyira telíti, hogy egy negyed órai tartózkodás után egészen felfrissül a belvárosi embernek a vérkeringése, felvillanyozódik a kedélye és egy d. u. egy hétre való egészséget és a különböző betegségek ellen való ellentálló erőszerez. A Teké társadalom a legszebb ponton építi nyári tanyáját. Az építés főbb dolgaival már készen is van. Elkészült a teke pálya, a csarnok, valamint az a ház, melyben a felügyelő lakik, a ki a vendégeket is kiszolgálja. Ez idők szerint a kert helyisége lesz Kolozsvár város Park-Clubja, melyben a hét bizonyos napján; ép úgy, mint a Stefánia uti palotában, itt is hölgyek is vehetnek részt.

Csodálatos dolog, hogy vendéglőseinkben nincs vállalkozási szellem arra, hogy a Házsongárdban egy modern mulatóhelyet létesítsenek. A mióta a 20. év előtt fennállott Decker-kert megszűnt, azóta a Házsongárdnak olyan mulató helye, hol az úri közönség jó levegőt, kényelmet s izletes ételeket és hamisítatlan italokat kapjon, nincsen.

— **A kolozsvári zenekonzervatórium** e hó 11-én esztőtörtönk délelőtt 11-kor tartja közgyűlést a konzervatórium helyiségében. Gróf Bédy Ákos elnök elnökletével. A közgyűlésre a tagoknak minél nagyobb számban való megjelenését kéri a választmány.

— **Az ibolyák.** Az ibolyát minden időkben nagyon kedvelte az emberiség pótkusabb részén. Ösrégi legenda szerint az ibolya a tavasz istennőjének a lábai nyomában fakadt. Egy keleti rego szerint az ibolya Ádám könyéből származott. Azokból az örömkönyvekből, amelyekkel akkor hullatott, a mikor az Ur elküldte hozzá Mihály arkangyalt s tudtára adatta, hogy megbocsátotta neki a vétkeit. Egy görög monda szerint az ibolya ugy származott, hogy Zeusz meghallgatván Atlasz egy leányának könyörgését, akit a pajkos Apolló szerelmi vágyakkal üldözött, ibolyává változtatta őt. A görögök és a rómaiak a mondaikon kívül azonban még a könyvében is felhasználják az ibolyát, mint fűszert. A májusi bort ugyanis ők ibolyával készítették. A középkor sem vétekte meg az ibolyát, mint esemegét és gyógyszer. Erősen megczukrozott ibolyák semmiféle középkori banketen sem hiányozhattak, azt a napot pedig, a mikor az első ibolyát megtalálták az erdőn vagy mezőn, megünnepeleik.

— **Összeomlott ház.** Kolozsvárt a Széchenyi-ter 5—6 sz. telken a számos parton levő ronda ház összeomlott. A rendőrség haladéktalanul kiürítette s hivatalosan lebontatta. A ház két család örököse s a hagyatéki ügy rendezése gátolta eddig a lebontást, vagy eladást. Az udvaron rengeteg ház és piszkos dicséri a kolozsvári közisztasági állapotokat.

— **Asszony Ne politizál!** Kedélyes polgármesterük révén a jó szentesiek szálló ige birtokába jutottak, mely csakhamar köztetsést nyert az ottani társadalom minden rétegében. Megírta, hogy a szentesi szocialista gyűlésre két szónokot is bejelentettek. Dr. Lakos polgármester azonban nem engedte meg a bejelentett hölgyeknek ezen szereplést, mert — ugymond — egyáltalában nem volna nagyon dicsőetőes dolog, ha a szentesi férfiak még a politikában is az asszonyok után indulnának. A szocialista hölgyek egyáltalán nem tudtak megbírátkozni e szentesiával, a nő emancipáció kérdésének nagy problémája szerintük túlhaladt az állapont. Addig-addig értekeztek, a míg elhatározták, hogy most már ők maguk bírnak egybe egy asszonyi népgyűlést, még pedig a nagy piacra. Képviseletükben névszerint Szilágyi Istvánné, Fenyvesi Eszter és Keresztes Nagy Zsuzsa küldöttségileg megjelentek a polgármesternél, hogy e nép gyűlést és napirendjét „A nők és a szocialdemokrácia” annak rendje és módja szerint bejelentessék. A polgármester gálans elkönyveléssel fogadta a küldöttséget, a népgyűlés megtartását azonban mégis betiltotta. — Hiába kapacitálta, hogy az asszonynak nem hivatása politikai agitációban részt venni; de a mikor rábeszélés hiába való volt, s az asszonyok továbbra is egyéni és politikai jogaikat hangoztatták, a polgármester mosolyogva azzal a jó tanácsal bocsátotta el őket, hogy:

„Főző konál és orsó való maguknak nem politika.”

Szegénykezve, de — nem meggyőződve távoztak a szép város házáról s azóta a gyonyolódóknak, a kiknek száma nem csekély, folyton csak azzal válaszolnak, hogy azért még sem engedik a jussukat.

— **A székeludvarhelyi evang. ref. kollegium** 1899. május hó 11-én, áldozó esztőtörtönk általában az intézet alapítói és jótétői, kiváltképpen Bazskamadarasi Kis Gergely és Kis József emlékére, az iskola nagyertermében Kegyeleti Ünnepeket rendez.

— **Főudvarmester kerestetik.** Bánffy Dezső báró nagya van azzal, hogy ő kezdte megteremteti a magyar udvartartást. A király nem rég kinevezte főudvarmesterré. A király most itt van; de hol a főudvarmester? Hol van hát az a magyar udvartartás?

— **Székelyek Oláhsországnak.** A gyergyói szikulusok százkantát vándorolnak ki Romániába famunkára. Ott Tares-Ata nevű vidékén most mintegy huszezer hold ösördő fakészletét vágják, dolgozzák s vizen szállítják Kelet felé. A tarolás alákerült erdő Oláhsországnak tulajdona. Görög György nevű erdélyi ember egyik fővállalkozó a munkálataknál. A székel munkások nagyrésze utlevél nélkül jó, megy. Kimegy, dolgozik, keres egy kis pénzt s tér vissza. Terveinek mondja tudósítónk azt a statisztikát, mely a székelyek tömeges kint maradását tünteti fel. A székelyek, a mióta a vámháború miatt Oláhsországnak piacait elvesztették, kénytelenek kint keresni meg kenyerüket, azonban még is visszatérnek hazájukba.

— **Gyilkos váltóadás.** Hajmeresztő büntettről értesít bennünket fogarasi levelel. Egy Kosztra György nevű husz éves cipész Besinák fogarasmegyei községben üzletet nyitott s a mesterségekhez megkívánható bűrpengyót 100 ft értékben a nagyszabeni Gruber-cégétől vásárolta be, természetesen váltóra. Mikor a váltó lejárt, kistült, hogy az aláírók egyike nem létezik s a másik kezese pedig fizetésképtelen. A nagyszabeni cég erre elküldte egyik megbízottját, Felmer Károlyt Besinákba, hogy a váltót aláírók vagyonai állapotáról meggyőződést szerezzen s a cég követelését lehetőleg biztosítsa. Kosztra György, a váltóadás meghökent s menyre-földre kérte Felmer Károlyt, hogy a hivatalos eljárást hagyja abba, mert ő még abban az órában pénzt terem s a váltót kifizeti. Sőt nagyobb bizonyosságot kért felkérte Felmert, hogy kísérje el őt a Besinákól alig 3 kilométernyire eső Alsó Vistre, hol az ottani takarékpénztárból veszi föl a szükséges száz forintot. Felmer ráállt s április 28-án a délutáni órákban ketten utnak is indultak. A cipész azt ajánlotta, hogy ne az országuton menjenek, hanem a gyalogúsvényen, mely szép fasoron át alig negyedóra alatt elvezet a pénztárhoz. Csakhamar meg is érkeztek az égerfákhoz, melyek a rendes uttól meglehetősen félreesnek s mikor a cipész meggyőződött, hogy a közelben senki sem mutatkozik, elővette revolverét s utitársának szívére irányozva, lött. A golyó azonban a Felmer oldalcsébe lévő vastag jegyzékönyv hátulsó borítékán ellapulva fennakadt. S mikor a gyilkos látta, hogy áldozata nem esik el, egymásután még öt lövést tett Felmerre, melyek közül egy golyó a nyakában, másik a karjában s egy harmadik az oldalába hatolt. Ekkor a gonoszlovó a földön fetregő Felmert pisztolya agyával kezdte fobéverni, a mint azt vette észre, hogy áldozatában még élet van. A szerencsétlen ember könyörögni kezdett az életért s átadta a gyilkosnak a váltót, melyet a cipész mohón kiragadott kezéből s mint a ki dolgát jól végezte, eltávozott. Az összelőtt szegény embernek még volt annyi jártányi ereje, hogy bevászoroghatott Vistre, honnan az esteli vonatall átszállították Fogarashba, hol dr. Horn Ede, a 62. gyalogezred orvosa vette ápolás alá s a golyókat sikerült neki az agyonkínzott Felmer testéből eltávolítani. Valószínű, hogy a derék katona-orvos ügyes műtete megmenti a haláltól az összelőtt szegény embert. Kosztra Györgyöt, a gonoszlovót hamarosan elcsípték s most a hűvösön várja borzasztó tettének méltó büntetését.

— **Páratlan vadászeredmény.** Mint értesülünk, Ferencz Ferdinánd kir. herceg a Festetich Taszilo gróf berzenzei birtokán lefolyt vadászatok alkalmával három nap alatt hatvanhat őzbakot, köztük több igen erősen kifejlett példányt, lött le. Ez olyan vadászeredmény, a mely bizonyára ritkítja a párját.

— **A Park Club közgyűlése.** A Park Club vasárnap délután 5 órakor tartotta meg fennállása óta 4-ik évi rendes közgyűlést. A közgyűlés elnökevé dr. Ádám Aladár gróf, királyi főkamarásnemeset választották meg.

Wekerle Sándor, Pallavicini Ede örökös és Miklós Ödön, a számvizsgáló bizottság tagjai, az 1898-ik évi zárszámadásokat rendben találták. A közgyűlés ennek folytán Nyírák Lajos egyesületi titkár-pénztárnoknak a felmentvénnyel megadta, az évi jelentés szerint a klubnak 1898. évben 100,380 ft jövedelme volt. Tagdíjakból és kisebb bevételéből befolyt 87,154, játékdíjakból 3663, összesen 90,820 forint. Maradt tagdíjhátralék 9560 ft, melynek nagyrésze ez évben már befolyt. Kiadott a klub fenntartására, adóssága kamataira és tőketörlesztésekre 56,744 ft, újabb beszerzésekre 30,142 ft. Az évi maradvány készpénzben 3934 ft, követelésben 9560 ft, összesen 13,494 ft. A klub ügyeit intéző 5 tagból álló igazgatóságba 1899. évre beválasztottak: Apponyi Lajos gróf, Atzél Béla báró, Beöthy Ákos, Esterházy Alajos herceg, Széchenyi Béla gróf. A hölgyválasztmány elnöke: ö. v. gróf Széchenyi Imréné szül. Szilágyi-Szirnyay Alexandra grófnő, ö. v. gróf Károlyi Viktorné szül. Orszay Irma bárónő, báró Dániel Ernő szül. Cséry Szeréna meglettek újból választva.

A tiszteletbeli tagok száma: 31. Mindannyian részben uralkodók, részben uralkodó házak tagjai. Az alapszabályok értelmében tagdíjat nem fizetnek. Fizető tag van 991 és pedig 299 hölgy és 692 férfi. A rendes tagok évi tagdíja 100 ft, a rendkívülieké 60 ft. Utóbbiak csak hajadonok lehetnek. Alapító

tagok többé nem vétetnek fel. Beíratási díj, mint a többi kaszinókban, ma még nincs. A jelenlegi tagdíjjal még csak 9 tag vehető fel. Az alapszabályok szerint, mielőtt a tagok száma az ezert elérte, minden ezen számon felül felvett tag 200 ft évi tagdíjat és 300 ft beíratási díjat tartozik fizetni.

— **A főrendiház gyűjtése.** A főrendiház elnöksége lezárta a királyné emléksztobrára való adakozás czéljából kitért gyűjtőívét. A gyűjtés eredménye 70,310 forint. Az adakozók közt a legnagyobb összeggel szerepelnek: herceg Eszterházy Miklós 10,000 forint, Vaszary Kolos hercegeprimás, Császka György kalocsai érsek és Schlanach Lőrincz nagyvárad püspök 5000—5000 forint, Dessoffy Sándor csanádi püspök 3000 forint, herceg Windischgrätz Lajos és Almásy Kálmán 2000—2000 forintot, 1000 forinttal járultak az emlékmű költségeihez: Samassa József egri érsek, Schusztar Konstantin, Bende Imre, Szemesányi Pál, Khuen-Héderváry Károly báró, gróf Festetich Taszilo, herceg Lobkovitz Rudolf, idősebb Festetich Pál, Hadik-Barkóczy Endre, Károlyi Lajos, Károlyi Tibor, Pallavicini Sándor, Wenckheim Dénes, Zichy Nep János grófok és Léway Henrik.

— **A pokolkávéház.** Óriási föltűnést kelt Párisban egy érdekes ultramodern kávéház, a mely a minap nyílt meg. A pokolhoz van ezimézve és egy van berendezve, hogy a ki belep az ajtaján, azt majdnem megütje a guta. Az egyik sarokból tüzszemű szörnyetegek villognak felé, a sötét bolthajtások ödüből sziszegés, kigyócsörgés hallatszik, zord sziklák közt véres árnyak kísértének, köhasadékokból kénköves pára szivárog ki. A pinezerek vörös trikóban járnak fekete szárnyakkal, a fizetőpinezer ellenben fekete trikót hord, mert ő az, a ki többet számít és kevesebbet ad vissza, mintsem dukálna. Időről-időre rémes üvöltés hangzik, úgy, hogy nyáron például nem is képzeltető ennel a kávéháznál kedvesebb időtölhely. A párisiak állítólag sűrűn járnak a pokolkávéházba és némi önérzettel Lucifernak nevezik a főpincézt. Igazán, ki is ne ünn szívesen a pokol kénbűztében néhány órácskát minden délután!

— **A verebek Észak-Amerikában.** Észak-Amerikában egyre tanulmányozzák a verebek kiirtására alkalmas módozatokat. A mint Ausztráliában a házinyulak, egy Észak-Amerikában a verebek európai származásúak. Egy tudós azt mondja, hogy Észak-Amerika a verebeket revanchekepen kapta Európától a strichinint és a filloxerát. Hihetetlenül hangzik! E fúrge, szivós életű madárka a filloxerával egyrangú csapással vált volna? Pedig a vidéki hivatalok azt jelentik a washingtoni földművelési miniszteriumnak, hogy 1850-ben New-Yorkban szabadon bocsátottak 8 pár verebet, hogy elszaporodva megelénkítsék a parkokat; akkor bizonyára nem gondoltak arra, hogy e madárkák elemi csapással fognak válni. Az éghajlat annyira kedvezett nekik, hogy elszaporodásuk oly rohamosan állt be, minőrl az európaiaknak még fogalmuk sincs. Évente hatszor költének ki 4—6 tojást és egy, föltve, hogy minden veréb pár évente 21 tojást költ ki, a verebek 10 év alatt 275,716,983,693 darabra szaporodtak. Valóságos csapás, megsemmisítik a veteményeket, kerteket és szőlőket. A veréb-invázió ellen az amerikaiak hathatónan védekeznek és a ki a legtöbb verebet elpusztít, az ottan díjat kap.

— **Kelet-India természeti tudalevően meglehetősen nagy szerepet játszik az európai gabonakereskedelemben, annál is inkább, mert a kelet-indiai buza jó pár hónappal előbb kerül piacra. Kelet-Indiában most végeztek be az idei aratást, mely kedvezőtlenül sikerült. A termés átlaga a múlt évtől sem éri. A terméshány legalább is 10 millió hektoliter s így a buza kivitelé fellesége a múlt évi exporton legalább is 5—6 millió hektoliterrel kevesebb. Kelet-India tavaly 14 millió hektoliter exportált s így az onnét legfőbb csak 6—7 millió hektoliter jöhet át Európába.**

— **A petroleum-kartell.** Bécsből írják nekünk: A petroleum-gyárosok hetek óta Bécsben tárgyaló értekezlete felszított, anélkül, hogy a kartell megújítása sikerült volna. Ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy a kartell felbomlott volna, sőt a gyárosok megállapodtak abban, hogy bár a kartell tegnap lejárt, mégis egyelőre változatlanul fentartják az eddigi állapotot, sőt magánuton folytatják a meggyőzési kísérleteket, még pedig részben Budapesten, ahol a magyar gyárosok megbízottjai a legközelebbi napokban együttes értekezletet fognak tartani. — Más oldalról azt az értesítést vesszük, hogy a kartell máris végleg létrejött.

— **Hogy készül a pécsi műbor.** Eljutottunk már odáig, hogy a pécsi lapok is beismerik, a mit eddig tagadtak. Elismerik, hogy náluk gyárilag vízből, spiritusból készül a műbor. Erről a „Pécsi Figyelő” című lap az alábbiakban közli megfigyeléseit:

Engelék baja. A nálunk élég gyakran előforduló vízhányók alkalmával tudvalevőleg a vízvezetékű csapokat hivatalos pecséttel le szokták zárni s így történt ez a közel multban is. A hivatalos vízvezetékkelzárásnak többek között az Engel József fia czég vízvezeték is áldoztatni esett, de miután víz csinálni, hát Engelék szépen feltörték a hivatalos pecséttel s merték a vizet. A vizitalom megszűntével aztán, mintha mi sem történt volna, folyamodtak a tanácsosok vízjelengedéssért, mihez — ha megtartják a tizennégynapi vízzárlatot — joguk lett volna. Így azonban, miután a pecséttel feltörték, nem lehetett igényük a vízdíj elengedésére sem. Így határozott a tanács. Engelék azonban már nagyon megszokták az „appellátás” s így a tanács határozatát is megfélebbzték, melyet azonban a közigazgatási bizottság ma délelőtt helyben hagyott. Ki tudja, hány

ezer hektoliter bort állított elé e tilalmi vízből Engel?

— **A gabonafőzsdéről.** A hazai gabonakereskedelemben a tengerinél a májusi határidő a legfontosabb. Érthető ennél fogva az az érdeklődés, melyel május elsőjét a gabonafőzsdén várják, annyival is inkább, mivel a tengerhozzátalok a legutóbbi hetekben igen erők és ennek következtében nagyobb felmondások több mint velőszintűsággal várhatóak voltak. Tényleg szállásra felmondottak 167,000 métermázsza készárut e hónap 6-án történendő átvételre. A felmondott árú azonban kotányi átvételre tartalt — úgy mondják, hogy bécsi számlára — és az összes határidőjegyzések ennek következtében fokozatosan emelkedtek. A buza irányzata is szilárdra vált és a malmok készárúért 10—15 krajczárral drágább árat kifizettek. A kellemes irányzat előidézéséhez hozzájárult az is, hogy Amerikában ismét kedvezőtlen időjárás uralkodik.

— **Kék rózsák.** A kertészeti terén ez a legújabb. Egy bolgár kertész a földalója. Ez a kertész, amikor rozsamezőin szemlélt tartott, egyszerre csak olyan helyre akadt, ahol a rózsák pompás kék színben virítottak. Ujonnal megvizsgálhatta a talajt, mert ez az újszínváltozat kimutathatólag csak onnan eredhet. Eddig még egy kertésznek sem sikerült az, hogy ilyen színű rózsákat produkáljon. Így tehát, ha való ez a hír, a rózsatenyésztés terén nagy haladást jelent.

— **Büchner meghalt.** Egy darmstadt-i távirat jelenti, hogy ott f. hó 1-én dr. Büchner Lajos meghalt. Büchner volt a modern materializmus rendszerezője. A mi ismeret a természettudomány az emberre vonatkozólag kiderített, azt Dárvintól kezdve Wolffig ő foglalta rendszerbe s a mi fő s a mi éppen német tudomásul nagyon ritka — el is tudta mondani a közönségnek érthető nyelven. Az ő materializmusa ma már meghaladt stádium, de ezelőtt 30 esztendővel megragadta az elméket s előre vitte a gondolkodást és kutatást.

Közönség köréből.

Az „Ellenzék” f. év ápr. 28-án megjelent számában a többek között a következő ciklik vonta magára a figyelmemet s a melyet sok nélkül nem hagyhatok. A ciklik czime: „Mindent rendben találtak”. Soráiban az olvasó közönség s számonkérőszék figyelmét hívja fel a városi adóhivatali helyiségek és berendezésére. Am jöl van, igaz, hogy az épület nem palota; igaz, hogy a helyiségek nem egy keresett ügyvéd fényesen berendezett dolgozó szobájára emlékeztet, de lehet valami tisztos — akkor is, ha az a lakás, vagy hivatal egyszerű, de tisztá. Am a tisztelt ciklikró ne feledje, hogy azok a „szük, ronda, alkalmatlan helyiségek” a mult év nyarán lettek kijavítva és kifestve, hogy széliek, hogy alkalmatlannak, arra nézve az a szerény megjegyzésem, hogy láttam én már annál kínzóbbat is, de nem is egyet.

Hogy a berendezés kopott, ronda; piszkos s ugy vannak halmozva, hogy a tisztviselők alig látszanak ki a sok ócska lombból? Hja, nem lehet ám, minden kissé kopott tárgyat kidobni s újjal felcserélni; továbbá mi kopik? az a mit használnak, mi fedi el a tisztviselőket miféle ócska lommok? Ha akta az a lom ugy azt mielőbb le kell dolgozni, ha más és felesleges ujjal kell távolítani, ha szükséges, akkor maradjon ott, de én nem voltam még abban a helyzetben, hogy a kolozsvári adóhivatalban ne találtam volna meg azt a tisztviselőt, kit keresek, igaz, hogy jobb lenne, ha az összes városi hivatal egy nagy szép, palotában magas világos, szépen butorozott helyiségekben lenne, ez jó volna, hogy hogy az az a „há” ócska nem lenne ott. Tudniillik Kolozsvárnak is van betegsége s ez a nagy pótdó.

Hajdan ugy állottak a dolgok, hogy a kiadónak fedezetét, a mennyiben a város vagyon jövedelmé erre elég nem volt, közvetlenül és haladéknélkül a polgárságtól kellett beszédni. Ez kikerülhetlen tette a szorgosabb körültekintést, az alaposabb megfontolást. Ma az igen sok esetben nincsen így. Ma adósságot csinál legtöbb város vezetősége. Ennek következménye ezután a költekés és eladósodás. Idő multán persze a kölcsönök kamatai is kezdik súlyosan terhelni a költségvetést. Ezekhez járulnak egyéb a korszellel által követelt mindenféle kiadások. Ezeknek tudható be, ha városaink terhei, a pótdó felélmek gyorsasággal emelkednek. Kolozsvárt 1881-ben 16.6 százalék volt ma 64 százalék. Erre gondoljon jövrőre a melyen tisztelt ciklikró s azután álmódjón fényes palotában, diszes helyiségekben levő városi hivatalokrol.

Egy adófizelő polgár.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

A hercegeprimás Budapesten.

Budapest, május 3.

Vaszary Kolos bíróknak hercegeprimás dr. Kohl Medárd pápai praelatus kíséretében tegnap este Balatonfűredről Budapestre érkezett.

Minisztertanács.

Bpest, május 3.

Tegnap délután minisztertanács

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti. Szerk.

volt, a melyben a kabinet valamennyi tagja résztvev.

Kamarai titkárok országos értekezlete.

Budapest, május 4.

A kereskedelmi és iparkamarai titkárok országos értekezletén, melyet e hó 6-án tartanak meg, Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter személyesen fog elnökölni. Az értekezleten tanácskozás tárgyait fogják képezni:

1. Közfővelmi bérlok kamarai illetékötelezettsége.
2. Az ipartestületek tevékenységének fokozása.
3. A nagy ipari vállalatok állami kedvezményei.

Az olasz válság.

Róma, május 5.

A miniszterium beadta lemondását.

Sztrájk.

Brinn, május 4.

Ma délelőtt a gyapjuipar-részenytársaság gyára előtt körülbelül 1000 főnyi tömeg verődött össze és fenyegetőzni kezdett. Egy rendőrt követ hajgáltak meg. Egy század lovasság is megjelent a helyszínen, de nem kellett közbelépnie, mert az órség széjoszlatta a tömeget. A katonaság már vissza is ment a kaszányába.

Országgyűlés.

Budapest, május 5.

A képviselőház mai ülésén folytatták a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását, s Rakovszky, Szilágyi, Molnár János felszólalásai után befejezték.

Ezután letárgyalották az elemi iskolák elhelyezésével felmerült költségek fedezésére szóló törvényjavaslat.

Ezután Pichler interpellált a vas-kapui díjtételek ügyében.

Hegedüs miniszter rögtön válaszolt, s kijelentette, hogy semmiféle külföldi befolyást nem engedett érvényesülni.

Hegedüs választát a Ház tudomásul vette.

Holnap a ma elfogadott javaslatok harmadszori olvasása lesz.

Azután a jövő péntekig szünet lesz. Ülés végén Lukács bejelentette a tőzsde-adó javaslatot.

Főszerkesztő: **BARTHA MIKLÓS.**
Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: **HAGYARY MIHÁLY.**

NYILTTÉR. *)

Kedélyesség a m-igeni takarékpénztárnál.

Deutsch Mátyás urrol szól az ének, kinek rendes foglalkozása a pálinka árada kezelése, ezenkívül hébe korbá a takarékpénztárnál könyvezeteli tiszteit is teljesít.

Az igazgatóság által nemrégén megtartott gyűlés alkalmával Ajtay Bálint nagy birtokos és igazgatósági tag által a kezelés körül forgott szabálytalanságok miatt kérdőre vonatván, a kötelességszerű felvilágosítást akként adta meg, hogy egy székelt kapott fel, s megtámadta.

Tekintve, hogy a Deutsch ur által elkövetett brutális támadás felett, a társulat érdekeire való tekintetből, napirendre tört nem szabad, addig is, míg a bíróság ez ügybe beavatkozik, kérdjük a tisztelt Igazgató Dobory urtól, hogy megette-e a kellő intézkedést arra nézve, hogy ezen ember a társulat érdekei iránti tekintetből azonnal elmozdítottassék, avagy celszerűnek látja bevárni, hogy a felügyelő-bizottság a törvény kívánalmainak megfelelőleg rendkívüli közgyűlés egybehívását eszközölje.

Ezen hallatlan botrány a község intelligens osztályát azért is fokozatosabb izgalomban tartja, mivel ezen brutáliság egyik legutolsóbb és függetlenebb egyéne ellen lett elkövetve.

X. Y. Z.

Fontos tudni!

A n. é. közönségnek, hogy a tavaszi és nyári árú ujdonságok megérkeztek. Különösen női, férfi és gyermek-czipők, férfi és fiú-kalapok, ingek, gallérok, kékzők, nyakkendők, keztyűk, nap- és esernyők, harisnyák, dus választékban, mérsékelt, szabott árak.

SIPOS TESTVÉREK,

czipő, kalap és férfi-divatárú raklára. Kolozsvárt, Belmagyar u. 3. sz.

(7—9)

!!! 10 forint napi kereset !!!

Tisztoséges egyének, kik egy új, könnyen bevezethető ciklik eladásával foglalkozni akarnak, forduljanak személyesen vagy levélileg az „Aeol” erdélyrészi rak-tárhoz Kolozsvár, Főter 34. sz.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Kolozsvármegye és Kolozsvár sz. kir. város főispánjától.

436—899.

403 2—3

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bízott Kolozsvár szab. kir. város törvényhatóságának üresedésbe jövő főerdőesi állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, a kik ezen évi 1000 ft fizetés és 200 ft lakpénzzel javadalmazott, nyugdíj igényével egybekötött és választás útján beöltendő állást elnyerési óhaját, hogy az 1888. évi I. t. cz. 12. s. illetve 1879. évi XXXI. cz. 86. §-ban előírt minősítést, valamint addigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmet hozzám folyó évi május hó 15-ig annyival is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1899 ápril 26-án

Gr. Beldi s. k.
főispán

1721—899.

407. 1—1.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvár városi kir. járásbíró 1898. évi sp. 28/2. számú végzése folytán Dobál Antal ügyvéd által képviselt Stein János felperes részére dr. Maniu Casius alperes ellen 187 forint 50 krajczár követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől múlt évi augusztus hó 4. napján feltöltött 610 ft-ra becsült ingóságokra, a Kolozsvár városi kir. járásbíró VI. 867/—898 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglalatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Kolozsvárt, Széchenyitér 7-ik számú házban leendő megtartására határidőül 1899. évi május hó 18-ik napján d. e. 10 óráig tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt butorok könyvek, ruhamezők s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőknek — késpénzfizetés mellett — szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Felhívatom mindazok, kik az előírt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881 évi LX. cz. 112. § értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, — az árverés megkezdése előtt alulírt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 ápril. hó 26. napján.

Ligeti József
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 669—1899.

406. 1—1.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, — hogy a kolozsvár városi kir. járásbíró 1898. évi sp. I. 558. számú végzése folytán Dobál Antal ügyvéd által képviselt Kolozsvári autonóm izraelita hitközség felperes részére Grün A. Lipót alperes ellen 15 forint 25 krajczár követelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől folyó év január hó 28. napján lefoglalt 879 ft-ra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíró VI. 173/—899. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglalatók követelése erejéig is, — a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna az árverésnek alperes lakásán Kolozsvárt, Kálman-utca 44. sz. házban leendő megtartására határidőül 1899. évi május hó 17. napján d. e. 10 óráig tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt butorok, iródművek könyvek a legtöbbet ígérőknek késpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Felhívatom mindazok, kik az előírt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnek írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881 évi LX. cz. 112. § értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdése előtt alulírt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi május hó 1. napján.

Ligeti József,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 587—898 tlv.

409. 1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Economi” részvénytársaságnak Biris Szimion végrehajtást szenvedő elleni 120 forint tőke-követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvárvidéki kir. járásbíró 28. területe levő M. Fodorháza közösgében és határára fekvő és a Biris Szimion nevén felvett M. Fodorháza 230 sz. tjkvben A I. 1—12 rendsz. 386, 387, 434, 546, 764, 1151, 1420, 84, 762, 766, 964, 1316, 1921. hrsz. egész ingatlanokra 820 ft becsértékben mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi június hó 7. napjának délelőtti 10 óráig M. Fodorháza közösgében megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat késpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1 én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni — avagy az 1881. évi LX. cz. 170. § értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint tkvi hatóság 1898 febr. hó 18. Dr. Szentkirályi Gyula,
kir. tvszéki bíró

Posztószétküldés csak magánosoknak.

Forint	2-80 jó
"	3 10 jó
"	4 80 jó
"	6 00 jó
"	7 75 finom
"	9 00 finom
"	10 50 legfinomabb
"	12 40 angol
"	13 95 kangarn

valódi nyapjából.

Egy vég, 3-10 m. hosszú
teljes uri öltönynek ára csakPosztógyári
raktár.

Kiesel-Amhof Brünben.

Minták ingyen és bérmentve! — Mintahú szállítás!

Magánvevők figyeljenek! Csak közvetlenül vásárolhatnak az értékek megfelelően. Fővárosi igazgatással és bizonyításképpen csak Krausz Adolf posztókereskedő Budapesten a szabónak — ha mintakönyvből tesz rendelést, a következő ajándékot adja — 10 ft vásárlásnál 1 nadragot 50 kr-ért, 20 ft vásárlásnál egy öltönyt 1 ft-ért, 60 ft vásárlásnál finom öltönyt egészen ingyen! Ezenkívül a szabó még a következő engedményt kapja — 3 ft-ot méterje után és külön 20 százalékat. Ezeket az ajándékokat a magánvevő fizeti, ha Krausz 238. 14—24 Adolf mintakönyve után a szabónál vásárol.

Legelősebb ásványvíz

Baross-Forrás vize

Két liter csak 12 kr.

Két liter csak 12 kr.

Kizárólagos forrástár:

Szele Márton fűszer, csemege, bor- és ásványvíz-üzletében Főtéren.

Az összes bel- és külföldi friss töltésű ásványvizek megérkeztek!

Az erdővidéki „Baross Forrás” név alatt újabban forgalomba hozott ásványvíz, egyike hazánk legtöbb szabad szénsavat tartalmazó forrás termékeinek. A víz tiszta, átlátszó, üledék és melék iz nélkül való, igen kellemes és üdítő élvezeti, járvány s időben kitűnő étrendi ital! Gyógyhatása a légutak és tápcsatorna, de különösen a húgszervek idült hurutos bántalmánál érvényesül. A víz töltése, dugaszolása és kiállítása tiszta, czélszerű, kifogástalan. Kolozsvárt, 1893 ápril hó 10.

385. 3—6.

Dr. Purjesz Zsigmond egy. tanár.

Van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyhid utca 3 szám alatt Kolozsvárt ezidő szerint legszebb mintákkal dusan berendezett

szobafestő és mázoló-üzletet

nyitottam. Elvállalok minden a szakmába vágó munkát, u. m. szobák, lépcső-házak, dísztermek és templomok festését a legszakszerűbb kivitelben s a legutánpótlás árban.

Videki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítek.

Midőn mindent a n. é. közönség b. tudomására hozom, kérem kegyes pártfogásukat, szíves rendeléseket várva maradok

Kiváló tisztelettel

Keresztes Aladár,
szobafestő és mázoló

394. 2—0

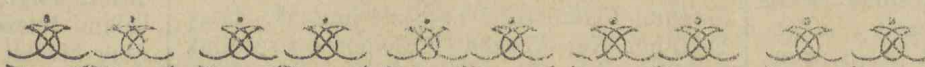
ERZSÉBET KÁVÉHAZ.

Kávéházamat a kor minden igényeinek megfelelőleg

Kornis-utca és Wesselényi Miklós-
utca sarkán rendeztem be.

Kérem a n. é. közönséget kávéházamat a mely minden igényeket kielégít, pártolni szíveskedjék.

380. 6—6.

Tisztelettel
A b e r l ő.

Csak ipariüzöknök

Bolt-helyiségek kiadók

a China kávéház feloszlása miatt (Hid-utca) Wesselényi Miklós-és Szép-utca sarkán. szemben az ipartestülettel.

Tudatkozhatsz ugyan a háztulajdonossal: Hochstein Tivadarral.

408. 1—1.

A tisztelt háztulajdonosok becses figyelmébe!

Egy igen esinos szakszerűen felszerelt

Minta-telepet

rendeztünk be, a hol is a legjobb és a legszebb Clozettek, Fali-medenczék, Mosdók, Fürdőszobák, Vízeldék, Közkutak stb. stb. teljes működésben bármikor megtekinthetők és így abban a helyzetben vagyunk, hogy az általunk készített költségvetéseinkben előforduló berendezéseket természetes működésben mutathatjuk be, s bárki előre megláthatja, hogy berendezéséhez mit kap.

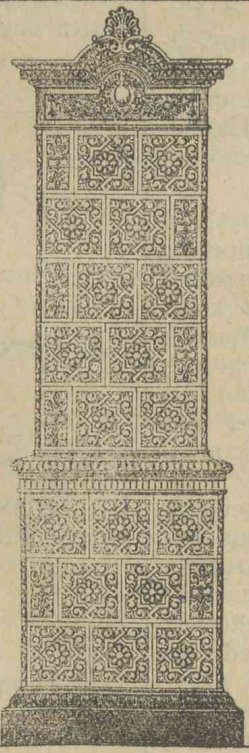
Ezen telepünk létesítésén nem kiméltünk sem költséget, sem fáradságot, csak hogy a t. háztulajdonosok igényeit minden tekintetben kielégíthessük.

Minta telepünk megtekintésére szívesen látjuk és kérjük a t. háztulajdonosokat.

Pollák és Clauser

vízvezeték, csatornázás és szivattyú felszerelési vállalat Kolozsvárt.

Műhely raktár és minta telep Kőfalsori szappan-utca 4. és Postakert utca 1 (Pollák Samu ur házában). Telefon: Iroda 383. Pollák Samu iroda 104. — Clauser Adolf lakása 170. 210.10—10.

A t. építő közönség figyelmébe!

Mivel helyben, külmonostor utca 101. szám alatti

1885 év óta fennálló

Kályha-gyáramat

másra szándékozom átruházni; kénytelen vagyok a raktáron levő kitűnő minőségű és stilszerű kivitelű kályha- és takaréktűzhelyeimet igen leszállított árban eladni. A fölállítás legjobb szakértő által eszközöltetik. Ugyanínt porcellán takaréktűzhelyek- és fürdő-kádak szállítása és felszerelése is elvállaltatik.

Gál B. János.

365. 2—10.

Bel és külföldi újdonságok!

Bittó Rezső Kolozsvárt.

A nagyérdemű uri közönség szíves figyelmébe!

Főter II. szám alatt levő férfi divat raktáromban a hazai és külföldi gyártmányoknak valódi és legdivatosabb készítményei a tavaszi időnyire megérkeztek

Nagy választék és mérsékelt árakban!

Elegáns kivitelű és legújabb állású kemény- és lágy kalapok. Legjobb minőségű fehér és színes zephyr ingek, Tourista ingek. Bycikli kellek nagy választékban! Legdivatosabb nyakkendők — gallér és kiegészítők. Legjobb szabású alsó nadrágok és harisnyák.

Valódi angol végigvarrott cipők!

Nagy előnyben részesítem vendéközönségemet, a midőn egy újonnan beszerzett Conformatéur (kalapformáló) becsajtoztam, melyen minden kemény kalapnak a fejjállása által megkívánt formát lehet megadni, miáltal a fej kalapszorítás, vagy nyomástól teljesen meg van kímélve.

Továbbá zsebkendők, Illatszerek, Gummi köpenyek mérték után, Pleidek, sétatövek, esernyők finom és izékes kivitelben. Újdonság! Vihareros lágy kalapok. Újdonság darabja 2 forint 50—3 ft. 328. 7—X.

Kalap Conformatéur (Kalap formálógép)!

Házi-asszonyok

próbálják a

Heyden-vanilliát

mindig egyenlő súlyú táblácskáiban és hasonlóan töltve, az összes fűszer legnemesebbje, o'csőbb, finomabb, egészségesebb és a használatban kényelmesebb, mint a Schoten vanillia.

I boríték 5 táblácskát tartalmazva csak 10 krajczár!

Kapható minden csemege- és fűszerkereskedésben és droguériában — Nagy raktár:

Walter és Dummelnél

Budapest, Alkotmány-utca 29.
257. 6—6.

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL * * * 300 FORINTIG!!

Csakis elsőrangú és elismert minőségű gyártmányok.

Raktáron:

ADRIA

SCHLADITZ

PEUGOT

BEESTON

405. 1—* kerékpárok!

Continental-gummi erdélyrészi vezérképviselősege.

Kényelmes fizetési föltételek.

Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,

a torna-vívoda zárt kerthelyiségében, mely a legkényelmesebben van e célra berendezve, a kerékpározást 2 ft tandíj mellett, a legrövidebb idő alatt bárki megtanulhatja.

Nagy mechanikai műhely. — Tűzemailrozás és nickelés!

GROSZ FRIGYES

Nagyvárad

Kolozsvár

Beszterce

Bazár-szoros.

Főter.

Fa-utca

Nem pörkölnék többé kávét itthon!

A legújabb időben alapított

FIUMEI KÁVÉ PÖRKÖLŐ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

egy nagyszabású telepet rendeztünk be Fiumében, hogy ott egy világhírű szabadalmazott új módszert, melynek nevezetesebb előnyeit itt rövidesen felsoroljuk, értékesítsen:

a kávénak pörkölt rendszerűnél nemcsak minden nemesebb ízű és tápanyaga egészben csontatlan marad.

— de bebizonyított tény, hogy a nemesebb ízű és jobb kávét nyerünk.

Kiemelendő még, — miszerint az idezett előnyök mellett pörkölt kávéknál hónapokon át is változatlanul friss marad.

Számtalan elsőrangú vegyész, orvos és tudományos tekintély véleménye és biznylata megerősíti állításunkat, melynek hitelességéről egy kóstolópróba vételével minden háziasszony meggyőződést szerezhet.

Védjegy. Összes hordó és zsák-küldeményeinken fenti védjegyet alkalmazva lévén, kérjük okvetlenül annak szíves figyelembe való vételét.

Raktáron — folyton friss pörkölés, — minden jobb fűszer és csemege üzletben 1 ft 60 kr-tól 2 ft 80 kr-ig kilogrammonként.

Tisztasággal teljes szavatossággal.

Szabadalmazott módszerünk: Belga, Dán, Francia, Holland, Német, Svéd és Norvégországokban rövid 4 éven át fényesen bevált, felkeltott és tért hódított. 989. 17—26.